

Oponentský posudek na diplomovou práci Aleny Švecové : Mýtus fantastické Prahy v románech F.M.Crawforda, P.Leppina a G.Meyrinka.

Alena Švecová zkoumá ve své práci fenomén, který si označila jako „mýtus fantastické Prahy“. Zkoumá ho s použitím odborné literatury a na dílech tří různých autorů: Francise Mariona Crawforda (Krásná čarodějka), V.Paula Leppina (Severinova cesta do temnot) a Gustava Meyrinka (Golem). V úvodu předkládané práce se uvádí, že autorku zajímá, jak bylo město v literatuře „zpodobováno“. Myslím však, že spíše než o zpodobení (chápeme ve smyslu slovesné reprezentace reálií, sociálních a profesních sfér, pomnožných interakcí apod.) jde o artistní inspirace a aluze (např. gotický román, legenda, dekadentní manýra apod.), o fantastičnost, mytičnost, snovost; o značně umělou vizi (značně autonomizovaný fikční svět) města, o magické a jiné zasažení subjektivity, o sebeprojekci - i noční a nevědomou aj. Alena Švecová se opírá o dobře volené odborné autority, zejména o A.M.Ripellina, S.Berga, P.Demetze a D.Hodrovou, která ji nejspíš inspirovala nejvíce - jednak svými „místy s tajemstvím“, jednak vlastním - kreativním - zřením Prahy (pražského fenoménu). Z vyčteného, pochopeného a promyšleného zúročila Alena Švecová například princip ambivalence (nejistoty), cizosti, labyrintovosti, loutkovitosti (důsledek nadvlády města); dále motiv a syžet dvojnický, motiv monstra, nejasné identity. Podstatné je také pojetí města jako stavu vědomí a nevědomí, jako města oduševnělého, v němž se zjevují i stínové existence. Nejsem si jistá, zda název jedné z kapitol o městě Architektura odpovídá jejímu obsahu. Jde v ní totiž o probírku příznačných lokalit a objektů. Ani z následných rozborů pak nevyplývá, že by byl ve vybraných textech architektonický ráz města významněji tematizován. Přitom existuje český román, v němž se objevila řada architektonických deskripcí - panoramatických i detailnějších - a ten není v práci vůbec zmíněn. Jistě. Mrštík k Praze přistupoval jinak než zkoumaní autoři, mohl však posloužit třeba jako kontrastní odstínění (on i žánroví realisté). Vysoký stupeň subjektivnosti i feminizace města představují v Santě Lucii velmi nápadné znaky autorské poetiky a sémantiky.

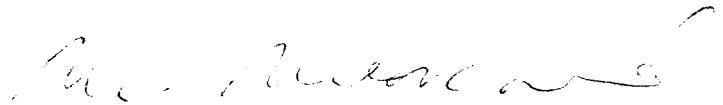
Práce Aleny Švecové působí velmi přehledně a koncizně i díky tomu, že většina poznatků a inspirací shromážděných v první části se objeví i v částech analytických, čímž vzniká pocit metodologické důslednosti a provázanosti. Sjednocující, zcelující a komparativní účín lze připsat i volbě dílčích aspektů, hledisek, tematických prvků, které tvoří jakousi osnovu analýz, jednotně členěných do oddílů: topografie - motivy.

Rozbor Pražské čarodějky mohl pro autorku předkládané práce představovat poměrně snadnou identifikaci a evidenci bohatého inventáře všemožných žánrových (hlavně gotizujících ve smyslu navázání na tradici gotického románu) klišé a prokázání poněkud zmanipulovaného zfantastičení literární podoby města (Prahy). Severinova cesta do temnot už poskytla podněty k interpretační hře s významy, mimo jiné nočního chodce, města coby jeviště podvědomí a pasti. Autorka musela „luštit“ dosti složitý subjekt postavy, u níž bych asi ještě více zdůraznila dekadentní rodokmen (konstatování „dost možná“ bych nahradila „zajisté“). V případě Leppinovy prózy, nasycené pražskými reáliemi více než ty druhé dvě, věnuje autorka pozornost také osvětlení, které se tu podílí na zpřizračnění prostoru. Dodala bych, že celkově se zpřítomnění Prahy v textu zakládá na smyslových kvalitách, což odpovídá senzitivitě (až dekadentně choré) hrdiny a rozvinutí sexuálního tématu.

Nejnáročnější text představuje pochopitelně Meyrinkův Golem. Jak autorka říká a jak několikrát doloží, vyznačuje se synkrezí tradice a originality; inovativností. Současně je vyložitelný i v souvislosti s expresionismem, právě díky složité provázanosti prostoru s nevědomím, díky zprostorování vědomí i nevědomí, díky záměně živé - neživé apod. Interpretovi se dále nabízí problém identity (mluvčí, postava), uplatnění iniciačního syžetu, štěpení postavy (Pernath, Stín, Golem), komplikovaně reflektovaný deformující teror ghett. Řadu záležitostí Meyrinkova románu zvládá Alena Švecová s nadhledem, její výklad není

zamotaný a zatemňující, ale přehledný a projasňující. Chválím též, že ponechává namnoze stranou okultní významový plán, ponechává speciální problematiku specialistům - třeba znalcům východní filozofie, kabaly, tarotu. Tím nechci pominout, že i autorka předkládané práce si je řady významů jmenovaných inspirací vědoma.

Práci Aleny Švecové, napsanou kultivovaným jazykem, považuji za cenný příspěvek k poznávání literárních pragensií. Doporučuji k obhájení.

A handwritten signature in cursive script, reading "Alena Švecová". The signature is written in dark ink on a white background.